

FGTB-ABVV

Bruxelles-Brussel

NOVEMBER 2016

INDUSTRIEPLAN VOOR BRUSSEL

POLITIEK DOSSIER

Philippe Van Muylder
Algemeen secretaris ABVV-Brussel

Zwedenstraat 45 – 1060 Brussel

INHOUDSOPGAVE

Edito.....	2
1. Inleiding	3
2. Context	5
3. Context	5
3.1. Industriële sectoren en industriële tewerkstelling	5
3.2. Het belang van een industrieplan voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	5
3.3. De remmen op de inplanting van een industriële activiteit in het BHG	7
4. Algemene lijnen	10
4.1. De Brusselse troeven	10
4.2. Het hoofdstedelijk perspectief	10
4.3. Welke stedelijke industrie?	10
5. Maatregelen.....	12

EDITO

“Durf een industrieplan voor Brussel opstellen...”

De tijd dringt.

In Vlaanderen hebben OPEL Antwerpen (2010) en FORD Genk (2014) hun biesen gepakt. In Wallonië verkozen Arcelor MITTAL (2013) en meer recent CATERPILLAR (2016) het buitenland. En Brussel? Brussel is niet gespaard gebleven: Citroën in Vorst, Nestor Martin in Ganshoren, Côte d'Or aan het Zuidstation, Philip Morris in Elsene... De grote industriële bedrijven hebben geleidelijk het Brussels gewest de rug toegekeerd. Vandaag is het moeilijk te geloven dat ten tijde van de stakingen van 1960-61 Brussel de belangrijkste industriestad van België was in termen van tewerkstelling! In de 19 gemeenten waren ongeveer 166.000 mensen tewerkgesteld in de industrie, tegenover 100.000 in Luik, 87.000 in Antwerpen, 56.000 in Charleroi en 48.000 in Gent. Deze tijden zijn voorbij. De laatste beschikbare cijfers uit 2013 tellen voor de Brusselse nijverheidsbedrijven hoogstens 19.000 arbeidsplaatsen, ofwel 3% van de Brusselse tewerkstelling (waarvan slechts 1,4% voor arbeiders).

Deze vaststellingen hebben het ABVV ertoe aangezet om een ambitieus industrieplan voor ons gewest op de tafel van de Brusselse regering neer te leggen, met als doel een industriebeleid op maat van de 21ste eeuw dat 1) verenigbaar is met de Brusselse veelzijdige realiteit 2) vernieuwend en 3) Keynesiaans is, d.w.z. dat gekoppeld is aan publieke investeringen. Het ABVV is overtuigd van de noodzaak van het behoud van een industriële activiteit in Brussel om twee fundamentele redenen.

Enerzijds omwille van economische redenen: de industrie is een sector die welvaart genereert die de handelsuitwisselingen bevordert, belangrijke inspanningen in ontwikkelingsonderzoek stimuleert en een grote toegevoegde waarde betekent op Belgische schaal (15% van het Belgische BBP in 2014).

Anderzijds omwille van sociale redenen: de industrie staat op eigen wijze garant voor de sociale diversiteit op vlak van tewerkstelling en activiteiten. Wat ons allen na aan het hart ligt omdat we het Brussels gewest niet willen overlaten aan een puur adminis-

tratieve bestemming en aan de vastgoedmarkt....

Tot slot is ABVV-Brussel overtuigd dat het Brussels gewest over de nodige troeven beschikt om deze uitdaging aan te gaan. Brussel beschikt over een belangrijke arbeidsreserve, een jonge bevolking, is een kennispool met op zijn grondgebied heel wat universitaire instellingen en heeft een uitgebreid dienstenaanbod ter beschikking dat perspectieven opent voor de uitwerking van een circulaire economie. Daarom zijn er meer dan 93.000 bedrijven actief op het Brussels grondgebied.

We stellen u een actieplan in 7 punten voor.

1. INLEIDING

Gezien zijn aandeel in kwalitatieve tewerkstelling op alle opleidingsniveaus en zijn sterke solidaire structuren tussen werknemers, heeft de industriële sector steeds deel uitgemaakt van het DNA van het ABVV van Brussel. Daarom hield onze organisatie eraan om in de Strategie 2025 een industrieplan voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uit te werken.

Ter voorbereiding van deze werf die een werk in “gedeelde prioriteit” moet zijn (sociale partners/gewestregering) heeft het ABVV dit document uitgewerkt.

Vooreerst wordt de bittere noodzaak van het behoud van de bedrijven die vandaag aanwezig zijn in het Brussels gewest uit de doeken gedaan.

Vervolgens worden de remmen en de troeven van Brussel voor de inplanting van industriële activiteiten overlopen.

Tot slot stelt het ABVV diverse maatregelen voor die ingedeeld zijn in zeven prioritaire werven.

In onze ogen is en blijft de industriële heropleving een Europese problematiek. Enkel wanneer we werken op de volledige Europese schaal kunnen we de noodzakelijke publieke hefboomen voor de redding van onze industrie opbouwen. Vooreerst moet er een echt plan voor overheidsinvesteringen komen dat losstaat van het dogma van begrotingsbesparingen. Vervolgens moeten er regels vastgelegd worden die onze bedrijven beschermen tegen oneerlijke concurrentie van landen die onrechtvaardige sociale of milieunormen hanteren.

2. KADER

Onder industrie verstaan wij de economische activiteiten van verwerking en bewerking (met inbegrip van assemblage) van grondstoffen of intermediaire goederen.

Over het algemeen wordt onder «bedrijfstak» van de economische activiteiten verstaan de industriële activiteiten, de winning van delfstoffen (niet aanwezig in BHG) en de activiteiten die verband houden met energie, te weten de secties C, D en E van de NACE-codes¹.

Merk op dat het Brusselse bedrijf Viangro, dat niet in de industriële activiteiten van de NACE-codes wordt vermeld maar wel in de code «groothandel», ook in deze omschrijving moet worden opgenomen.

In het algemeen moet bijzondere aandacht worden besteed aan drie sectoren die samen 74% van de loontrekkende industriële werkgelegenheid vormen (en 57% van de Brusselse ondernemingen die onder een NACE-code in de afdeling industrie vallen):

- de metalen vervaardigingen (NACE 24-30);
- de voedingsmiddelenindustrie (NACE 10-12);
- de sectoren chemie / farmaceutica (NACE 20-22).

.....

1. C = industrie; D = Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht; E = Productie en distributie van water; afval-en afvalwaterbeheer en sanering

3. CONTEXT

3.1. Industriële sectoren en industriële tewerkstelling

Vandaag de dag stelt de industrie niet alleen meer technici en arbeiders te werk. In 2013 viel 49% van de tewerkstelling in de Brusselse industrie onder het statuut van «bediende». Deze jobs gaan over activiteiten op directieniveau, handel en onderzoek/ontwikkeling. Dit komt gedeeltelijk door het hoge aantal maatschappelijke zetels die in het Gewest zijn gevestigd. Anderzijds worden er tal van industriële functies buiten de industriële sectoren uitgeoefend. De onderhoudsfuncties in het statuut van arbeider of technicus bevinden zich immers in de bouw, de groothandel, de telecommunicatie, consultancy en bijstand, de operationele diensten, enz.

In deze context is het ook belangrijk om op te merken dat er een dualisering van de tewerkstelling binnen de industriële bedrijven bestaat. Vandaag proberen de bedrijven vooral om hun productie aan te passen aan de wisselende vraag. Dit houdt in dat de minst gekwalificeerde arbeidersfuncties (die niet geautomatiseerd kunnen worden) meestal met een interimcontract worden uitgeoefend, zodat de werkgevers de tewerkstelling op de conjunctuur kunnen en willen afstemmen. Volgens cijfers van de NBB stelde de Belgische industrie op z'n eentje, in 2012, 46% van de interim-VTE te werk. Naast deze onzekere arbeidsplaatsen hangt een groot deel van de toegevoegde waarde van het bedrijf af van diensten die hooggekwalificeerde arbeidsplaatsen vereisen. Behalve de sectoren chemie en farmacie, stellen de Brusselse industriële sectoren nochtans een groot aandeel laag- en middelgekwalificeerde arbeidskrachten te werk. Deze activiteiten blijven dus fundamenteel voor het sociale evenwicht van het Gewest...

3.2. Het belang van een industrieplan voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Sinds een zestigtal jaren verdwijnt de industrie in de Westerse landen in sneltempo. Het BHG ontsnapt niet aan deze tendens. In de jaren 1950 was de Brusselse industrie goed voor 170.000 banen. In 2002 werden er 40.000 loontrekkenden geteld. In 2013 is dit aantal gedaald tot... 19.015. Dit betekent een daling van 89% tussen 1950 en 2013! De ontwikkeling van Brussel als administratief en institutioneel centrum heeft dit probleem natuurlijk niet helpen oplossen, en heeft de dienstensector nog meer bevoordeldigd ten koste van de industrie.

Nochtans is de industrie belangrijk, ook in een stedelijke omgeving, en dit om twee belangrijke redenen:

3.2.1. De industrie : een sector die economische welvaart en 'concurrentievermogen' genereert. De industrietak (industrie, ontginning en energie) droeg in 2014 voor heel België bij voor 15% van de totale toegevoegde waarde, het hoogste percentage na de tak «groot- en detailhandel, vervoer, hotels en restaurants» (bron: Nationale rekeningen).

Binnen ons Gewest was de industrietak in 2013 goed voor 6% van de totale toegevoegde waarde (voornamelijk in de bedrijfsindustrie), terwijl zijn gewicht in de totale werkgelegenheid slechts 3% bedroeg (bron : BISA).

Hier zijn verschillende verklaringen voor:

- de industrie staat in voor het grootste aandeel van de handelsuitwisselingen;
- de industrie staat in voor het grootste aandeel van de inspanningen in onderzoek en

ontwikkeling (R&D):

Het is overduidelijk dat de activiteiten van R&D leiden tot economisch concurrentievermogen. Maar de uitgaven in deze sector zijn zeer hoog in de industrie. In 2013 vertegenwoordigden zij 2,28% van het Belgische BBP (bron: Federaal Planbureau).

Maar zij maken slechts 1,52% van het BBP in het BHG uit (tegen 2,52% in Vlaanderen en 2,85% in Wallonië). Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de zwakte van de Brusselse industriële structuur: in Brussel zijn de activiteiten van R&D hoofdzakelijk gesitueerd in de overheidssector, want op het grondgebied van het Gewest zijn er heel wat wetenschappelijke instellingen, universiteiten en hogescholen.

- de economische groei van het land ondervindt voornamelijk de effecten van de industrie: «De industrie vormt een belangrijke bron van groei van de arbeidsproductiviteit door haar kapitaal- en technologische intensiteit en de forse blootstelling aan de internationale concurrentie» (FOD Economie, 2013, Panorama van de Belgische economie in 2012).

In 2003 raamde het Federale Planbureau deze indirecte gevolgen: “Het directe gevolg van een verhoging van 1% van de exportmarkten voor goederen – die voornamelijk bestaan uit consumptiegoederen – is een verhoging van de toegevoegde waarde van de verwerkende industrie geraamd op 0,7%; wat een impact heeft op alle handelssectoren en een groei van 0,4% van de toegevoegde waarde ervan met zich meebrengt.” Dit multiplicatoreffect is verhoudingsgewijs erg hoog (H. Bogaert, A. Gilot, C. Kegels, 2004, Federaal Planbureau).

3.2.2. De industrie: sociale diversiteit en kwalitatieve tewerkstelling.

Een grootstad als Brussel een louter administratieve bestemming toewijzen, veroorzaakt een definitieve dualisering van de werkgelegenheid, met enerzijds administratieve werknemers en hoogopgeleid management en, anderzijds, werknemers die ongeschoolde arbeid in de basisdiensten uitvoeren in steeds onzekerdere omstandigheden.

Al in de jaren '70 kwam de overheid in actie om de industriële tewerkstelling in het Gewest te behouden. Maar we moeten erkennen dat hun pogingen... niet erg succesvol zijn. Hoewel de Strategie 2025 alle Brusselse actoren aanzet «om de industriële werkgelegenheid onder hoge bescherming te plaatsen», mankeert ze de ambitie om nieuwe industriële activiteiten te creëren.

Verder heeft volgens het Brusselse Observatorium voor de Werkgelegenheid het Franstalige secundair onderwijs slechts 574 jongeren in Brussel en in Waals Brabant gediplomeerd (tegen 659 in het Nederlandstalige onderwijs [Brussel en Vlaams-Brabant])...

3.3. De remmen op de inplanting van een industriële activiteit in het BHG

Welk specifieke problemen heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?

Wij zien vier belangrijke uitdagingen in het BHG voor de inplanting van een industriële activiteit:

3.3.1. Het gebrek aan beschikbare plekken

Volgens de Brusselse bedrijven (bron: impulse.brussels, «Noden van de Brusselse ondernemers 2016») is er in het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) te weinig ruimte voorzien voor industriële, logistieke of havenactiviteiten. We wijzen ook op het Kanaalplan dat door de vorige legislatuur werd ontwikkeld, en dat aan de kanaaloevers voornamelijk huisvesting voorziet, terwijl deze zone vroeger diende voor economische activiteiten. Verder moedigt citydev.brussels gemengde projecten aan, waardoor de ontwikkeling van lawaaierige activiteiten in de buurt onmogelijk worden. Impulse.brussels beveelt dus aan om de zwakke activiteiten in het GBP (productieve, logistieke en havenactiviteiten) te beschermen en om financiële steun te geven aan de bedrijven die aanwezig zijn in OGSO² (bijvoorbeeld door de akoestische isolatie van de gebouwen te financieren).

Dit is natuurlijk het standpunt van de bedrijven. Volgens het ABVV is het niet «abnormaal» dat milieunormen strikter zijn in een stadsomgeving, net zoals de creatie van huisvesting van fundamenteel belang is in ons Gewest.

Maar de keuze over het gebruik van de gewestelijke grondreserve gebeurt duidelijk in het nadeel van de zones van productieve economische activiteiten: de functie huisvesting werd versterkt in het nieuwe GBP ten koste van de economische functie. Citydev rekende toentertijd uit dat maandelijks gemiddeld 8.500 m² productieve activiteit verdwijnt en dat het Gewest tegelijkertijd niet kan voldoen aan de vraag tot vestiging van nieuwe bedrijven... Als we ervan uitgaan dat de economische sector het gewest ervan wil overtuigen om meer ondersteuning te bieden, dan vinden wij als ABVV dat er verhoogde aandacht moet gaan naar de tewerkstelling... van de bewoners van het gewest.

Omdat het ontwerp van het demografisch GBP voorzag in de omzetting van 20% van de Stedelijke Industriegebieden (SIG) in Ondernemingsgebieden in een Stedelijke Omgeving (OGSO), maakte de Economische en Sociale Raad zich ongerust over het feit dat OGSO niet aangepast zou zijn aan de inplanting van industriële en/of productieve activiteiten. De bedrijven die zich in Brussel willen vestigen zijn immers vaak op zoek naar een locatie binnen een echte industriële zone en willen zich niet altijd in een gemengde zone bevinden.

In dit kader doet de ESRBHG de volgende aanbevelingen:

- vermindering van de afwijkende BBP's (en handhaving van hun volledig verbod in SIG);
- gewestelijke recuperatie van vastgoedmeerwaarden die het GBP met zich meebrengt (teneinde het wegtrekken van bedrijven te vermijden door de realisatie van een meerwaarde);
- de opname van een «vrijwaringsclausule» die de ondernemingen die reeds aanwezig zijn in een SIG die in OGSO verandert, vrijwaart van de verplichting om werken uit te voeren voor de uitbreiding, zware renovatie, wijziging en zelfs heropbouw.

.....

2. OndernemingsGebieden in de Stedelijke Omgeving

Verder merkt Citydev op dat vier op de vijf vragen voor hervestiging gaan over bedrijven die een intra-Brusselse relokalisatie wensen. Deze vraag stijgt almaar (62% in 2009, 84% in 2012). Dit toont duidelijk aan dat er een vestigingsvraag in het BHG bestaat, maar dat er dus een gebrek is aan aangepaste terreinen.

Merk ook op dat van de 700.000 m² gebouwen van meer dan 1.000 m² die geïnventariseerd werden als leegstaand, er slechts 223.000m² op de markt is. Eigenaars verkiezen uiteindelijk vaak een huisvestingsproject voor hun eigendom, omdat dit winstgevender is. De kosten van vastgoed in Brussel vormen dus eveneens een belangrijk gegeven.

3.3.2. De mobiliteitsproblemen

Kort samengevat vertoont de mobiliteitsproblematiek in Brussel de volgende kenmerken:

- een zeer groot aantal pendelaars (hoofdzakelijk binnenkomend);
- een te weinig gebruikt spoorweg- (en water-)netwerk;
- een zeer ontwikkeld wegennet;
- een onder-investering (of onder-financiering) in de infrastructuur (zie tunnels, RER, uitbreiding van het metronet,...).

De mobiliteitsproblematiek heeft 3 soorten gevolgen op de Brusselse economie:

1. de verzadiging bemoeilijkt het goederenvervoer;
2. de Brusselse werknemers hebben moeilijkheden om op hun werk te geraken, zeker in de periferie (uitgaande pendelaars);
3. de beroepsverplaatsingen worden eveneens steeds problematischer in Brussel, en dit... de hele dag lang.

Bovendien had het gewest lang geen multimodaal logistiek centrum door de mislukking van het BILC-project (Havenlaan) onder de vorige regering, dat sterk gesteund werd door het ABVV...

3.3.3. Te strikte normen en te zware administratieve procedures

Enkele voorbeelden:

*voorschrift 0.2 van het GBP bepaalt dat projecten met een grondoppervlakte van minstens 5.000 m² moeten voorzien in de instandhouding of de aanleg van groene ruimten die minstens 10 % van die grondoppervlakte beslaan, daarin begrepen één of meer groene ruimten uit één stuk met een grondoppervlakte van 500 m²;

*de termijnen voor het verkrijgen van een milieuvergunning zijn langer dan in de andere gewesten (160 tot 450 dagen);

*de normen inzake geluidshinder en parkeerterreinen zijn strikter;

*een effectenstudie van 450 dagen is verplicht voor alle locaties met een parkeerterrein van meer dan 200 plaatsen, wat veel strikter is dan in andere gewesten, of bijvoorbeeld in Parijs.

3.3.4. De te verwachten gevolgen van de hervorming van de steunmaatregelen «doelgroepen»

Om haar middelen opnieuw op de Brusselaars af te stemmen (weliswaar een legitieme doelstelling

van een gewestregering...), voorziet de hervorming van de maatregel «oudere werknemers» om de RSZ-verminderingen voor oudere werknemers te verlagen.

- beperking tot werknemers van 57 tot 64 jaar (voorheen 54 tot 67 jaar);
- beperking tot inkomsten lager dan 10.000 € bruto/kwartaal;
- forfaitaire vermindering van 1.000 € per kwartaal (terwijl dit voorheen tot 1.500 euro kon bedragen).

Dit betekent een verlies voor groot aantal bedrijven in het BHG. De huidige regeling van de RSZ-verminderingen zou, naargelang het bedrijf, 1 tot 1,7% van de loonmassa vertegenwoordigen.

4. ALGEMENE LIJNEN

4.1. De Brusselse troeven

Het gewest bezit op z'n minst drie soorten troeven:

1. Een grote reserve arbeidskrachten:
Brussel beschikt over een dynamische demografie en over een jonge bevolking, alsmede over gekwalificeerde werknemers. De behoefte van de Brusselse economie aan arbeidskrachten, kan (zou) het Gewest gemakkelijk (kunnen) beantwoorden via een aangepast opleidingsaanbod. Blijft over om werkgelegenheid te creëren...
2. Universiteiten en erkende hogescholen:
Met drie universiteiten (ULB, VUB, FUSL) heeft Brussel een sterk groeipotentieel in handen op het gebied van kennis, in het bijzonder in de informatietechnologie (+111% tussen 1996 en 2014), gezondheid en sociaal werk (+57% tussen 1998 en 2014) en «groene» technologie. Bovendien is er voorzien om de uitgaven in R&D te verdubbelen tot 3% van het gewestelijk BBP.
3. Het vooruitzicht van een circulaire economie.
Met 93.000 actieve ondernemingen, het hoogste peil van bedrijfsoprichtingen in België, zijn centrale positie in België en in Europa, een actief milieubeleid, de vele start-upstructuren (Greenbiz bijvoorbeeld), een hoog potentieel van kennis en aanbod in voortgezette opleiding, bezit Brussel alle kenmerken om een «modelstad» voor de ontwikkeling van een circulaire economie te worden.

4.2. Het metropolitaan perspectief

De economische ontwikkeling van het Brusselse gewest is afhankelijk van sterke wisselwerkingen (en zelfs van concurrentie) met het beleid van de twee andere gewesten van het land. Een gecoördineerd beleid op het gebied van economie, werkgelegenheid en mobiliteit is dus absoluut noodzakelijk op het niveau van de metropolitaanzone, om te voorkomen dat in Brussel de positieve effecten teniet worden gedaan.

4.3. Welke stedelijke industrie?

Uit deze opsomming van de voornaamste knelpunten in het Gewest om industriële activiteiten aan te trekken, blijkt de dringende noodzaak om de vandaag aanwezige industrie in Brussel onder hoge bescherming te plaatsen.

Verder moet de toekomstgerichte nadruk eveneens liggen op de ontwikkeling van KMO's die de normen met betrekking tot geluidshinder en milieuverontreiniging respecteren, en die op een kleine oppervlakte kunnen produceren. Kortom, bedrijven die zich in een gemengd project kunnen integreren en die actief kunnen zijn in de buurt van woningen en openbare voorzieningen, zonder de andere stedelijke functies bovenmatig te verstoren.

Meer bepaald is er in Brussel een ontwikkelingspotentieel voor productiecentra van kleine of middelgrote hoeveelheden voor innoverende ondernemingen. Heel wat kleinschalige innoverende bedrijven (start-ups, Fablabs) zijn immers in Brussel gevestigd. Wanneer zij een nieuw product

ontwikkelen en het in de handel willen brengen, moeten zij in eerste instantie dit product op de markt «testen» met de productie van een kleine hoeveelheid (typisch een honderdtal producten), alvorens zich op de productie op «industriële» schaal te storten. Nochtans ontbreekt het aanbod voor dit soort productie net, en heel wat Brusselse innovaties worden bijgevolg niet in de handel gebracht. Er is dus een verlies van werkgelegenheid en ontwikkeling van activiteiten in het Gewest, terwijl de middelgrote productie slechts weinig ruimte vereist en zich dus gemakkelijk aan de Brusselse stedelijke aspecten kan aanpassen.

In dit kader zou de heropleving van de industriële activiteit in het Gewest ingepast kunnen worden in de «Small Business Act» die onlangs goedgekeurd werd door de gewestregering...

Verder is de «vierde industriële revolutie» in volle gang. Het gaat om de digitale productie, de «industrie 4.0». De hoofdkenmerken ervan zijn:

- het gebruik van de nieuwe digitale technologieën (3d-printers, laseruitsnijdingen,...);
- een vraag naar werknemers met een doorgedreven ICT-opleiding maar ook naar handarbeiders;
- een netwerkorganisatie van «geeks»: «Fab Labs» die in Brussel vaak banden hebben met de academische wereld;
- een bundeling van productiemiddelen.

Dit soort industrie heeft veel toekomstperspectieven, en is verenigbaar met een locatie in een woonzone.

Desalniettemin zou de ontwikkeling van dit soort activiteiten een echte bedreiging voor de vakbonden kunnen zijn, omdat het gaat om de spreiding van de industriële activiteit in kleine entiteiten, waarin de vakbonden geen voet aan de grond meer hebben (net zoals in franchises).

5. MAATREGELEN

Deze overwegingen zetten ABVV-Brussel aan tot de afbakening van zeven potentiële prioritaire werven:

5.1. De bestaande industriezones beschermen (GBP)

Het Gewest moet de bestaande industriezones beschermen. Het ABVV vraagt de hervorming van het GBP, overeenkomstig de aanbevelingen van de ESRBHG:

- bescherming van de bestaande industriezones
- beperking van de afwijkende BBP's (en handhaving van volledig verbod in SIG);
- gewestelijke recuperatie van vastgoedmeerwaarden die door het GBP worden veroorzaakt (teneinde het wegtrekken van bedrijven te vermijden door de realisatie van een meerwaarde);
- de opname van een «vrijwaringsclausule» die de ondernemingen die reeds aanwezig zijn in een SIG die in OGSO verandert, vrijwaart van de verplichting om werken uit te voeren voor uitbreiding, zware renovatie, wijziging en zelfs heropbouw.

5.2. Van mobiliteit een economische prioriteit maken

Mobiliteit moet een «gedeelde prioriteit» van de regering en de sociale gesprekspartners worden die in de Strategie 2025 wordt opgenomen, zowel voor het werknemersverkeer als voor het goederenvervoer. Mobiliteit moet op metropoolschaal bekeken worden, en verbeterd op gewestsschaal.

Deze gedeelde prioriteit moet inhouden:

- een samenwerking tussen de MIVB, de TEC en De Lijn om de verplaatsingen tussen Brussel en de periferie te rationaliseren;
- een rationalisatie van het gebruik van het spoorweg- en waternetwerk: afwerken van het RER-project en de oprichting van multimodale logistieke platformen;
- de renovatie van de bestaande vervoerinfrastructuur en de financiering van nieuwe infrastructuren;
- de ontwikkeling van een modelnetwerk van kleine multimodale stedelijke verdeelcentra;
- de effectieve oprichting van transitparkings;
- de bevordering van zachte mobiliteit.

5.3. Omzetten van een deel van de vroegere RSZ-verminderingen

De industriële bedrijven die door de hervorming van de Doelgroepmaatregelen (oudere werknemers) worden getroffen, moeten een compensatie krijgen die degressief is over verschillende jaren («phasing-out») om zich niet plotseling in een zwakke financiële situatie te bevinden die hen zou «verplichten» om sommige van hun werknemers te ontslaan.

Het bedrag van de verloren steunmaatregelen moet opnieuw geïnjecteerd worden in een Investeringsfonds van het type «Invest for Jobs», dat paritair beheerd wordt door de sectorale sociale gesprekspartners van het BHG. Dit zou dus overeenkomen met een rechtstreekse herinvestering in de ondersteuning van de ontwikkeling van de industrie.

5.4. De interregionale samenwerking ontwikkelen

Het ABVV wil dat de sociale gesprekspartners betrokken worden bij het plan van de oprichting van de Hoofdstedelijke Gemeenschap in het kader van de 6de Staatshervor-

ming. Concreet gaat het om de opstart van overlegprocedures tussen de ESRBHG en de subregionale comités van Vlaams- en Waals-Brabant.

5.5. Eveneens investeren in de nieuwe economie

Het Gewest moet zich eveneens voorbereiden op de uitdagingen die de nieuwe economie stelt, en in het bijzonder investeren in:

- De digitale revolutie (FabLab, 3D,...): zoals besproken in punt 3.1 en 3.3 bezit Brussel het potentieel om zich als een centrum inzake innoverende ondernemingen te positioneren.
- De circulaire economie = stedelijk afval omzetten in industriële grondstoffen (bv: afgeschreven vervuilde voertuigen,...). Zoals besproken in punt 3.1 beschikt Brussel over troeven om zich als modelstad inzake circulaire economie te positioneren, met name dankzij de overheidsinstelling van openbare netheid, die een belangrijke bron van tewerkstelling is.
- De economie van de functionaliteit = de verkoop van goederen vervangen door de verkoop van het gebruik van deze goederen (of van verenigde diensten), door de omgevings- en sociale eisen van de consumenten te integreren.

5.6. Ondersteunen van de «ambachtelijke voedingsproductie»

De ambachtelijke productie van typisch Belgische producten is een sector met een hoge uitvoer. Deze sector heeft bijvoorbeeld niet geleden onder de aanslagen van maart 2016 in Brussel (L'Echo van 09/09/2016, p.7). Deze sector bepaalt eveneens het beeld van Brussel in het buitenland. Omgekeerd profiteren bier en chocolade van het imago van het Gewest, wat een andere troef van de hoofdstad is.

5.7. (Her)investeren in de gewestelijke ION's met economische roeping

De tijd dringt. De industrie trekt weg... In Vlaanderen hebben OPEL Antwerpen (2010) en FORD Genk (2014) hun biesen gepakt. In Wallonië verkozen Arcelor MITTAL (2013) en meer recent CATERPILLAR (2016) het buitenland. En Brussel? Brussel is niet gespaard gebleven: Citroën in Vorst, Nestor Martin in Ganshoren, Côte d'Or aan het Zuidstation, Philip Morris in Elsene... De grote industriële bedrijven hebben geleidelijk het Brussels gewest de rug toegekeerd. Vandaag is het moeilijk te geloven dat ten tijde van de stakingen van 1960-61 Brussel de belangrijkste industriestad van België was in termen van tewerkstelling! In de 19 gemeenten waren ongeveer 166.000 mensen tewerkgesteld in de industrie, tegenover 100.000 in Luik, 87.000 in Antwerpen, 56.000 in Charleroi en 48.000 in Gent. Deze tijden zijn voorbij. De laatste beschikbare cijfers uit 2013 tellen voor de Brusselse nijverheidsbedrijven hoogstens 19.000 arbeidsplaatsen, ofwel 3% van de Brusselse tewerkstelling (waarvan slechts 1,4% voor arbeiders).

Deze vaststellingen hebben het ABVV ertoe aangezet om een ambitieus industrieplan voor ons gewest op de tafel van de Brusselse regering neer te leggen, met als doel een industriebeleid op maat van de 21ste eeuw dat 1) verenigbaar is met de Brusselse veelzijdige realiteit 2) vernieuwend en 3) Keynesiaans is, d.w.z. dat gekoppeld is aan publieke investeringen.

Intergewestelijken - ABVV-Brussel
Zwedenstraat 45 – 1060 Brussel
tél : 02 552 03 32
fgtbbruxelles.be - abvvbrussel.be

FGTB-ABVV
Bruxelles-Brussel